

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 29 ΜΑΪΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

**Διδαγμένο κείμενο
Πλάτωνος Πολιτεία 615 C – 616 A
Αρδιαίος ο τύραννος**

Ἔφη γὰρ δὴ παραγενέσθαι ἐρωτώμενῳ ἑτέρῳ ὑπὸ ἑτέρου ὅπου εἶη Ἀρδιαῖος ὁ μέγας. Ὁ δὲ Ἀρδιαῖος οὗτος τῆς Παμφυλίας ἔν τινι πόλει τύραννος ἐγεγόνει, ἤδη χιλιοστὸν ἔτος εἰς ἐκείνον τὸν χρόνον, γέροντά τε πατέρα ἀποκτείνας καὶ πρεσβύτερον ἀδελφόν, καὶ ἄλλα δὴ πολλὰ τε καὶ ἀνόσια εἰργασμένος, ὡς ἐλέγετο. Ἔφη οὖν τὸν ἐρωτώμενον εἰπεῖν, «Οὐχ ἦκει,» φάναι, «οὐδ' ἂν ἦξει δεῦρο. Ἐθεασάμεθα γὰρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο τῶν δεινῶν θεαμάτων· ἐπειδὴ ἐγγὺς τοῦ στομίου ἤμεν μέλλοντες ἀνιέναι καὶ τᾶλλα πάντα πεπονθότες, ἐκείνόν τε κατείδομεν ἐξαίφνης καὶ ἄλλους – σχεδὸν τι αὐτῶν τοὺς πλείστους τυράννους· ἦσαν δὲ καὶ ἰδιῶταί τινες τῶν μεγάλα ἡμαρτηκότων – οὓς οἰομένους ἤδη ἀναβήσεσθαι οὐκ ἐδέχετο τὸ στόμιον, ἀλλ' ἐμυκᾶτο ὅποτε τις τῶν οὕτως ἀνιάτως ἐχόντων εἰς πονηρίαν ἢ μὴ ἱκανῶς δεδωκῶς δίκην ἐπιχειροῖ ἀνιέναι. Ἐνταῦθα δὲ ἄνδρες, ἔφη, ἄγριοι, διάπυροι ἰδεῖν, παρεστῶτες καὶ καταμανθάνοντες τὸ φθέγμα, τοὺς μὲν διαλαβόντες ἤγον, τὸν δὲ Ἀρδιαῖον καὶ ἄλλους συμποδίσαντες χειρὰς τε καὶ πόδας καὶ κεφαλὴν, καταβαλόντες καὶ ἐκδείραντες, εἵλκον παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκτὸς ἐπ' ἀσπαλάθων κνάμπτοντες, καὶ τοῖς ἀεὶ παριοῦσι σημαίνοντες ὧν ἕνεκά τε καὶ ὅτι εἰς τὸν Τάρταρον ἐμπεσοῦμενοι ἄγοιντο.»

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα: «ἐπειδὴ ἐγγὺς ... ἄγοιντο».

Μονάδες 10

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

B1. Με βάση συγκεκριμένα δεδομένα του χωρίου αυτού, να δείξετε ότι κατά τον Πλάτωνα οι ποινές στον Κάτω Κόσμο για τα εξαιρετικῶς βαριά εγκλήματα είναι μεγάλης διάρκειας, κάποτε ἴσως και αἰώνιες.

Μονάδες 15

B2. Από ποια συγκεκριμένη διατύπωση του χωρίου αυτού προκύπτει ὅτι ο Πλάτων ανακαλύπτει τους μεγάλους αμαρτωλούς κυρίως στις τάξεις των «τυράννων»; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 15

B3. Ποιες οι θεμελιώδεις αρετές της ιδεώδους πολιτείας κατά τον Πλάτωνα και πώς συσχετίζονται με τη διάρθρωση των κοινωνικών τάξεων της πολιτείας του;

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε δύο ομόρριζες λέξεις της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας, απλές ή σύνθετες, για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἔτος, κατειδόμεν, πλείστους, ἐδέχετο, ἔμπεσοῦμενοι.

Μονάδες 10

**Γ. Αδίδακτο κείμενο
Πλάτων, Ἀλκιβιάδης Α' 133 Β–C**

ΣΩΚΡ. Ὄφθαλμὸς ἄρ' εἰ μέλλει ἰδεῖν αὐτόν, εἰς ὄφθαλμόν αὐτῷ βλεπτόν, καὶ τοῦ ὄμματος εἰς ἐκείνον τὸν τόπον ἐν ᾧ τυγχάνει ἢ ὄφθαλμοῦ ἀρετὴ ἐγγιγνομένη· ἔστι δὲ τοῦτο που ὄψις; – **ΑΛΚ.** Οὕτως.

ΣΩΚΡ. Ἄρ' οὖν, ὧ φίλε Ἀλκιβιάδη, καὶ ψυχὴ εἰ μέλλει γινώσασθαι αὐτήν, εἰς ψυχὴν αὐτῇ βλεπτόν, καὶ μάλιστ' εἰς τοῦτον αὐτῆς τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐγγίγνεται ἢ ψυχῆς ἀρετῇ, σοφία, καὶ εἰς ἄλλο ᾧ τοῦτο τυγχάνει ὁμοιον ὄν; – **ΑΛΚ.** Ἐμοιγε δοκεῖ, ὧ Σώκρατες.

ΣΩΚΡ. Ἐχομεν οὖν εἰπεῖν ὅτι ἐστὶ τῆς ψυχῆς θειότερον ἢ τοῦτο, περὶ ὃ τὸ εἰδέναι τε καὶ φρονεῖν ἐστίν; – **ΑΛΚ.** Οὐκ ἔχομεν.

ΣΩΚΡ. Τῷ θεῷ ἄρα τοῦτ' εἰσὶν αὐτῆς, καὶ τις εἰς τοῦτο βλέπων καὶ πᾶν τὸ θεῖον γνοῦς, θεὸν τε καὶ φρόνησιν, οὕτω καὶ ἑαυτὸν ἂν γνοίῃ μάλιστα.

Γ1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2. α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἰδεῖν : το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής του ίδιου χρόνου της ίδιας φωνής.

τυγχάνει : το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού.

γινώσασθαι : το γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β'

εἰδέναι : το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα.

ἔχομεν : το τρίτο ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της ίδιας φωνής.

Μονάδες 5

Γ2. β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου :

ὄμματος : τη δοτική του ενικού αριθμού.

τοῦτον : την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού του αρσενικού γένους.

ὄμοιον : τη δοτική του πληθυντικού αριθμού του ουδέτερου γένους.

πᾶν : τη γενική ενικού αριθμού του θηλυκού γένους.

φρόνησιν : τη δοτική του πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 5

Γ3. α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική θέση των παρακάτω λέξεων:

ἰδεῖν, ἐγγιγνομένη, αὐτήν, ὄμοιον, τὸ εἶδέναι.

Μονάδες 5

Γ3. β. «**Τῷ θεῷ . . . μάλιστα**»: Να αναγνωρίσετε τον λανθάνοντα υποθετικό λόγο και να τον αναλύσετε.

Μονάδες 5